

Kartell-Systemet og Omsætningen. AF KNUD KORST

(Fortsat).

Trods denne Sucees i Praksis er Forholdet alligevel nok det, at baade Protektionisme og Kartellering i det lange Løb vil blive til alt andet end Velsignelse for Befolkningerne; det er højst rimeligt, at dette System snarere vil hæmme end fremme Nationernes Fremgang i materiel Rigdom.

Uden videre kan man naturligvis ikke fordømme hverken Protektionismen eller Kartellsystemet. Hvis disse Fænomener ikke havde dybe Rødder i de bestående Tilstande, var de vel ikke slået igennem med en saa voldsom Kraft, som Tilfældet har været. I de fortvilede Efterkrigsaar var Industrierne i de enkelte europæiske Lande simpelthen for svage til at taale skarp Konkurrence udefra, og ogsaa for svage til hver for sig at konkurrere paa Eksportmarkederne. Der maatte skaffes Tid til at sanere sig og samle Kræfterne til en Ekspansion for egen Regning.

I dette Tidsrum har Rationaliseringsprocessen efter Fords Monster holdt sit Indtog i europæisk Enhverstid, og med denne Proces følger ganske naturligt en Tilpasning af Bedriftens Organisation til den ny Teknik, altsaa bl. a. en Sammenlutning til meget store Enheder, for at de moderne Fabrikationsmetoder kan udnyttes fuldt ud (Seriefabrikation osv.). Derved er der skabt Forudsætninger for heldige Fremstød paa Verdensmarkedet, men det forekommer mig, at netop Kartellerne maa være en slem Hindring for den fulde Udnyttelse af den ekspansive Kraft, der hermed er tilvejebragt.

Og videre, at lige saa interesseret de store Befolkninger i Efterkrigs-aarene maatte være i at redde, hvad reddes kunde, ligegyldigt med hvilket Middel (Told, Karteller og hvad ellers), lige saa interesseret maa de i Fremtiden blive i, at der tilvejebringes større Frihed for Omsætning og Produktion — altsaa i at faa Told-satsene ned og Kartellerne sprængt.

Den eneste virkelige Mulighed for en forbedret Levefod for Befolkningerne er jo til syvende og sidst en Forøgelse af Produktionen. Men Kartellernes Formaal er at begrænse Produktionen, at skabe en vis Værehunger og saaledes stimulere Priserne. Dette kan naturligvis være til Fordel for nogle; f. Eks. kan de britiske Minearbejdere have Fordel af et Kul-kartel, de brasilianske Kaffeeyrkere har utvivlsomt Fordel af Eksportbegrænsningen (den saakaldte Valorisation). Men hvis man tænker sig hele Verdensproduktionen af alle Varer underkastet Kartelbegrænsning, er det dog øjensynligt, at dette System er egnet til alt andet end at fremme Nationernes Velstand.

Forholdet er faktisk det i Øjeblikket, at en meget stor Del af Verdensproduktionen er underkastet en saadan Regulering — hvad enten dette nu sker ved, at man begrænser det producerede Kvantum for at forhøje Priserne, eller man holder høje Priser med den Virkning, at Afsetningen bliver formindsket. En lang Række vigtige Varer er i Øjeblikket undergivet slige Restriktioner: Hvedeproduktionen paavirkes af den canadisk-australiske Pool; Petroleum og Benzin er reguleret af den internationale Oliering; Kobber, Aluminium og en Mængde andre Metaller, Staal, Jernbaneskinner, Jernrør, Valsetraad og flere andre Jernvarer er ligeledes undergivet international Regulering; ligesaa adskillige Medicinalvarer, Kunstgødning, Kunstsilke, elektriske Artikler; Gummi har nylig

været underkastet Regulering, og en international Overenskomst til Sukkerproduktionens Begrænsning spæger stadig.

Kort sagt, det er i Virkeligheden en ikke ringe Del af den Vareproduktion — der jo er Grundlaget for Befolkningernes Levefod — som er kunstig begrænset. Og jo mere der indtræder under denne kunstige Begrænsning, desto langsommere maa Nationernes Fremgang i Velstand utvivlsomt blive. Sagen er, at naar der bestaar Kartel, saa hæmmer man de udførende Kræfter, der alene formaar at frembringe en ny Tilstand i Industrien — altsaa at gøre de paagældende Varer til billige Masseprodukter tilgængelige for langt større Køberkrede end før; saaledes som det f. Eks. i sin Tid skete med Sukkeret, og som Henry Ford i vor Tid har præsteret det i Automobilindustrien; Verden er i Realiteten blevet langt rigere som Følge af Produktionen i denne Industri, men jeg tror ikke, Staal-kartellet kan sliges at have haft denne Virkning.

Ser man paa Udviklingen i det store og hele, er Befolkningernes store Masser med andre Ord interesseret i, at alle Karteller og andre Monopol-dannelser bliver sprængt. Men i Praksis tager Folk sjældent saa kategorisk Afstand fra Kartellprincippet, og af gode Grunde — thi det set afhænger af Øjnene, der ser. Hele den danske Nation er f. Eks. enig om, at den internationale Oliering er det rene Djævelskab, der har bekræmpet til det yderste; derimod vilde den bedre kunne forstå Berettigelsen af et internationalt Forbund af Smørproducenter med det Formaal at regulere Pris og Afsetning paa Smør Paa samme Maade er den danske Nation som Helhed og det store Flertal af Alverdens Befolkning i det heftaget interesseret i fri Konkurrence indenfor Kulproduktionen; den britiske Minearbejder derimod har lettere ved at begribe Berettigelsen af Reguleringer paa dette Omraade. Kort sagt, en Mængde Mennesker har en vis lavsagtig Interesse i Karteldannelser, men dette medfører, at den ikke har dannet sig en kategorisk samlet Opinion mod disse Dannelser. Hertil kommer, at vi alle har indtaget Organisationsanken med Modernismen, hvorved selv de skadeligste Organisationer paa Forhaand til dels er undskyldt; endvidere at de europæiske Industriers Organisation skulde have en vis Tid til at tilpasse sig til den ny rationelle Teknik og til den skærpede Konkurrence paa Verdensmarkedet.

Denne Atmosfære af Forstaaelse har bl. a. medført, at Arbejderpartierne ikke principielt har taget Afstand fra Kartellsystemet. De har naturligvis hævdet, at Arbejderne burde have Indflydelse paa Bedriftens og dermed Kartellrets Ledelse, og at Staten burde have Kontrol med alle monopolagtige Dannelser, men principiel Afstand fra Systemet har de mig bekendt ikke taget. En Stilling, som ogsaa er vel forstaaelig i Betragtning af den hidtidige Situation i den økonomiske Verden, og i Betragtning af, at Arbejderne sædvanlig nærer en indgroet Mistro til den fri Konkurrence.

Fiskiskapurin. Frætt er frá fylgjandi skipum: »Tre Søsken» 21000, »Saltair» 20000, »Bearneise» 57000, »Geffone» (danska) 10000, »Austerlitz» 62000 (?), »Expedite» 31000, »Siv Sostres» 40000, »Vikholm» 21000, »Marie» 31000. Heimkominn eru: »Mignonette» 21000, »Seagull» 21000, (281 skpd.) »Milt» 21000 (280 skpd.) »Måline» 16000, »Doces» 14000, »Frame» 23000.

Lýsingar

Sigarett-avfall, 1 króna pundið!

— Onnur tubbakksslög ÷ 20 pct. —

Pipur, lummaknivar, fyllupennar, blýantar, sigar- og sigaretttrór (i etui), borðknívar, træ- og stáltummastokkar, kraga- og mansjettknappar og mangt meira selur

N. A. EIDESGAARD

fyrir minni enn hálfan pris, nú í Páskadögum.

Meddelelse fra Koloniallotteriet.

Til det nye Lotteri, hvis første Trækning finder Sted den 10. og 12. Maj, modtages Bestillinger paa Lotterisedler.

De gamle Spillere vil faa deres Sedler tilstillet paa sædvanlig Maade.

Poul Johannesen,

aut. Kollektor.

Kirkevej, Thorshavn.

Telefon 226.

Til vore Kunder!

Som meddelt i vort Girkulere, kan vore Kunder efter 1. April returnere Emballage til os *ufranco*, saaledes at vi ogsaa betaler Returfragten, 50 Øre pr. Kasse. Kasserne kan altsaa blot afleveres ombord, efter at være anmeldt hos de stedlige Ekspeditører, og Returfragten vil saa blive afkrævet os.

Som bekendt har vi i flere Aar sendt vore Varer fragtfrit, ligesom Tolden er indbefattet i Prisen, og naar vi nu ogsaa betaler Returfragten, har De ingen Omkostninger af vore Varer, undtagen netop Losning og Indladning af Rutegods paa Deres Plads.

Ved at benytte Varer, der fremstilles paa Færoerne, gaar Pengene ikke ud af Landet!

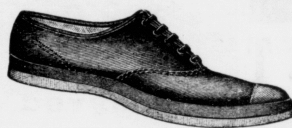
Glem derfor ikke at sende os Deres Ordre!

Bryggeriet YDUN

Telefon 48.

Firestone

Footwear Company.

NÝGGJ TÍÐINDI

Sterkir gráir gummiskógvar við besta slags rágummisólum.

Mongd av hvítum og brúnum lóritfsskón.

UMBOÐSMAÐUR FYRI

FØROYAR:

POUL HANSEN

Tel. 61. Tórshavn. Tel. 61.

Telegr.: Veritas.

ADALGOYMSLA:

BERNHARD KJÆR

Gøthersgade 49, Montegården

København K.

Telegr.: Holmstrøm.

HAVNAR KOL- & CEMENTHANDIL

☆ GODE KVALITETER ☆ BILLIGE PRISER ☆

— KONTOR I HOLM JACOBSENS BYGNING I VÁGSBOTN —

TELEFON 172 — 208

TELGR. ADR.: KOLCEMENT

Sjúkrarsystur.

Frá 1. mei í ár lósisst eftir einari góðari sjúkrarsystur til bróstsjúkrarhúsið í Hóvdolum.

Tað krevst, at hon skal vera kon og hava hollan kunnleika til arbeiðið á einum bróstsjúkrarhúsi.

Lonin verður sett til 80 krónur um mánaðin og annars sum vant.

Sjúkrarsysturin er — at byrja við — ikki fest fyrir longri tíðarskeið enn eitt ár. Síðani tekur nevndin avgerð um festispurningin.

Bonarbrov mugu vera nevndini í hendi tírsdagin 15. apríl seinrapartin áðrenn klokkan 6.

V. n.

Nyholm Debess,

formaður.

THE SKIPAPLAGIÐ FØROYAR

• TÓRSHAVN •

TELF.: 171 & 209 — TELGR.: SKIPAPLAGIÐ

Allir rættir Føroyingar

taka bert vørur og ferðast einans við færum skipafelagsins.

P./f.

Skipafelagið Føroyar.

Hushjælp.

Ung, ordentlig Pige, kendt med Madlavning, ønskes til et godt Hjem i Reykjavik. Nærmere ved

N. S. Johannessen.

Tandlæge Kaaber

praktiserer atter i Thorshavn paa Tinganes fra 3. Paaskedag.

RABARBER

• VICTORIA •

KRAFTIGE PLANTER FAAS
NU HOS

TROND HANSEN

TELF. 146.

HAMBURG

S/S „HAVHESTUR“

verður i Hamburg dagarnar 13.—16. apríl.

Avgreiðslumaður er:

Johs. Thode,
Hafenstrasse 50,
Altona-Elbe.
Hamburg.

Tlgr.-Adr.: Thodeos Altona-Elbe

P./f. Skipafgl. Føroyar.

Husholdningsskolen.

6 Dages Kursus for Husmødre begynder 28. April. Ubemidlede Understøttelse.

Sommerskolen beg. 6. Maj.

Naina Scharla.

P/f FISKAVIRKI

SYÐRUGØTU

tekur móti fiski til turk-
lingar. Tann, sum vil víska
sær pláss til várs, eigur
at siga frá í góðari tíð.

Telefon 6.

Lýsingar

mugu verða innsendar til okkara skrivstovu innan mánadag fp. kl. 10.